

Vanda denisoniana (Mỹ Dung Dạ Hương)

Một người xin được dấu tên để tránh chuyện gây thù, chuốc oán gửi cho chúng tôi lá thư như sau:

Chào các bác!

*Gần đây một người tên Trần Tuấn tự nhận là Vua Lan Hà Thành khoe khoang trong video clip <http://www.youtube.com/watch?v=O6uqE55T8NE> nói là anh ta có cây Vanda Nâu đột biến. Tuy nhiên nhìn chẳng khác gì cây Mỹ Dung Dạ Hương (*Vanda denisoniana*) làm cho nhiều người phản ứng. Khi được hỏi thì trả lời đó là cây Vanda nâu, tiếng La tinh là *Vanda teres*... Vậy xin các bác cho biết ý kiến...*

Mở chiếc link kể trên để xem cây lan này ra sao, thì thấy hình ảnh như sau:

Hình trong videoclip của Trần Tuấn

Nhìn sơ qua 2 bức hình, chúng tôi nhận thấy cây này rất giống với cây *Vanda denisoniana* dưới đây của bác Bùi Xuân Đáng chụp tại vườn lan Vĩnh Mai, gần Đà Lạt và một bức của anh Chu Xuân Cảnh.

Cây *Vanda denisoniana* thông thường có màu trắng như trên hay vàng chanh, tuy vậy cũng có nhiều cây có màu vàng cam, hoặc có đốm nhưng cấu trúc của hoa đều giống như nhau.

[pinterest.com](https://www.pinterest.com)

orchid.ul.tw.com

rv-orchidworks.com

Vanda denisoniana 'Green Giant'
orchid.la.coocan.jp

Vanda denisoniana var. *hebraica*
theorchidfiles.com

Vanda denisoniana, tên Việt trong sách *Cây Cỏ Việt Nam* Tiến sĩ Phạm Hoàng Hộ gọi là Thanh Nga, Tiến sĩ Trần Hợp trong cuốn *Phong Lan Việt Nam* gọi là Vân Đa Dạ Hương, nhưng trong dân gian người ta thường gọi là Mỹ Dung Dạ Hương.

Còn cây Vanda nâu tại quê nhà mỗi người nói một khác: *Vanda concolor*, *Vanda brunnea*, *Vanda fuscoviridis*, và Trần Tuấn lại nói Vanda nâu là *Vanda teres*.

Chúng tôi xin đưa hình ảnh của các cây lan kể trên để các bạn nhận xét:

Vanda teres
orchidspecies.com

Vanda concolor
Nguyễn Minh Đức

Vanda fuscoviridis
Bùi Xuân Đáng

Vanda brunnea
orchidspecies.com

L'Orchid-Vie 09/07

Trong bài “*The identity of spotted Vanda denisoniana*” xin tạm dịch là hình ảnh của những cây *Vanda denisoniana* có đốm do các chuyên gia lừng danh về Vanda như: Martin R. Motes, Lauren M. Gardiner và David L. Roberts viết vào tháng 12-2016 đã cho biết:

- Cây *Vanda denisoniana* nguyên thủy có màu sắc từ trắng sang vàng đậm và không có đốm.

- Năm 1864, nhà truyền giáo Charles Parish thấy ở vùng Moulmein, Miến Điện, một số cây Vanda có màu nâu và nhiều đốm, hoặc màu vàng nhạt có đốm hoặc vạch, ông gọi tên là *Vanda tristis*. Mấy năm sau, 1868, khi viết về những cây Vanda, khoa học gia Rachenback không ưa tiếp vĩ ngữ “tristis” nên dùng tên *Vanda brunnea* với các chi tiết mô tả cây lan của Parish.
- Năm 1869, khi Rachenback viết về cây *Vanda denisoniana* căn cứ vào tài liệu của Harold Veitch nói về cây lan do Đại Tá Robson Benson đã thu thập được ở Miến Điện cùng mt lúc với cây *V. denisoniana* var. *punctata* và sau đó lại đổi thành *V. denisoniana* var. *hebraica*.
- Năm 1933, André Guillaumin lại mô tả về cây *Vanda denisoniana* var. *tessella* với các chi tiết của cây *V. brunnea*.

Sau đó người ta gần như quên hẳn cái tên *V. brunnea*, mãi cho tới năm 1913 khi Finet viết về cây lan tìm thấy ở Đông Dương, ông đặt tên là *V. liouvillei*. Sau đó mẫu vật của cây lan này được gửi đi từ Thái Lan tới Viện thảo mộc Hoàng Gia Kew, Anh Quốc. Nơi đây xem xét và xác nhận đó chỉ là cây *V. brunnea* mà thôi.

V. denisoniana var. *hebraica*

Trong mục [Lan Rừng VN từ A-Z](#), chúng tôi không ghi cây [V. brunnea](#), nhưng lại có cây [V. liouvillei](#), vậy xin cập nhật lại cho đúng.

Trên đây là những gì liên quan đến cây *V. denisoniana* và những cây Vanda khác mà chúng tôi thu lượm được. Khi bàn luận về cây lan nào chúng ta nên dùng tên thực vật học hay khoa học viết bằng tiếng La Tinh tuy có hơi rắc rối, khó nhớ, nhưng chính xác hơn nhiều.

Nguyễn Hưng Yên